

“Els Estats Units no són els únics culpables de la situació a l'Iraq”

Jordi Llaonart (Barcelona, 1974) acaba de publicar 'Per entendre l'Iraq' (La Campana), un llibre en què aquest arabista, col·laborador d'EL TEMPS, assenjala algunes de les claus que expliquen el conflicte que pateix aquest país de l'Orient Pròxim.

Vostè va anar a l'Orient Pròxim per completar els seus estudis d'àrab i ha acabat fent de corresponsal per a diversos mitjans de comunicació catalans, entre ells el diari *Avui* i EL TEMPS. Com va anar això?

—Mentre vivia a Dubai em va sortir l'oportunitat de treballar com a traductor a la pàgina web del príncep hereu d'aquest país. El fet de ser allà, de parlar àrab i de coincidir amb l'inici de la guerra a l'Iraq em va permetre poder començar a fer de periodista.

—Com és la tasca d'un periodista en una regió que té uns hàbits professionals i uns valors tan diferents als occidentals?

—És diferent. En primer lloc la informació que consumeixen els mitjans d'aquí se centra molt en les qüestions polítiques, o en les econòmiques derivades del petroli, i per tant deixa força de banda els aspectes socials dels països de l'Orient Pròxim. De tota manera, treballar allà és més fàcil que no sembla. En primer lloc, cal tenir molt en compte que és millor anar-hi amb un visat de turista que no amb un de periodista. Com a turista no es pot accedir a les fonts oficials, cosa que fet i fet ja es pot aconseguir a través de la premsa d'allà. En canvi un turista pot parlar amb la gent del carrer amb molta més facilitat. Els periodistes registrats com a tals, per contra, sempre tenen un escorta al darrere

que els controla i, fins i tot, en alguns països, com per exemple Síria, és molt possible que els deneguin l'entrada.

—Li va sorprendre la imatge d'Occident que donen els mitjans de comunicació del món àrab?

—Sí, perquè aquesta imatge, per culpa del desconeixement i no de la mala voluntat, no es correspon amb la realitat. Al meu parer, més que un xoc de civilitzacions entre Occident i el món àrab el que hi ha és un malentès, perquè de ganes de diàleg entre les dues cultures ja n'hi ha; el que passa és que per les dues bandes hi ha poc coneixement l'un de l'altre i un tancament excessiu en la pròpia mentalitat.

—Per la mateixa raó, vostè devia descobrir un Orient Pròxim molt diferent al que imaginava...

—Exacte. Aquí tenim la idea que al món àrab només hi ha radicals i que estan tots sotmesos a la religió. Ells, en canvi, ens veuen com uns prepotents, com una gent obsessionada per eliminar la religió de la vida quotidiana. El que més em va sorprendre, però, va ser constatar que no hi ha un sol "món àrab". Fins a aquell moment jo el coneixia d'una estada anterior al Marroc. A l'Orient Pròxim vaig descobrir que el món àrab és tan divers com ho pugui ser l'occidental, sobretot en el terreny religiós i lingüístic.

—Pel que fa a l'Iraq en concret, quina diferència hi ha entre la imatge

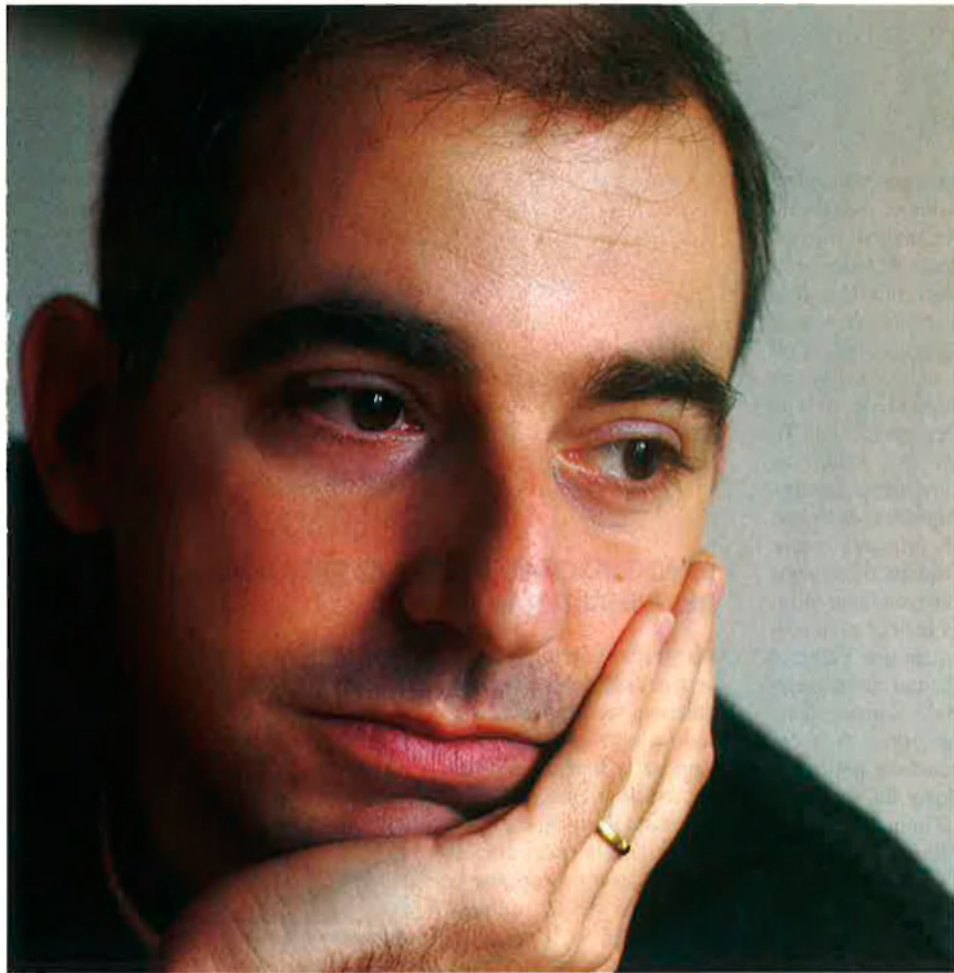

que els mitjans de comunicació occidentals donen del conflicte i la que vostè ha pogut palpar des d'allà?

—La visió que es dona aquí és la real. La diferència es troba a l'hora de buscar culpables. Des d'aquí es tendeix a donar la imatge que tota la culpa és dels Estats Units. Des d'allà, en canvi, t'adones que també hi ha altres culpables. Per exemple, els països veïns de l'Iraq, que fan tot el possible per tirar més llenya al foc, o bé els líders tribals, religiosos i polítics de dins l'Iraq, que sembla que vulguin aprofitar el caos només per aconseguir més poder.

—Vostè actualment resideix a Kuwait, un lloc on, segons explica en el llibre, encara hi ha molta preocupació de l'amenaça iraquiana, tot i la fi del règim de Saddam Hussein...

—Kuwait és un país molt petit i té molta por dels seus veïns grans, és a dir, l'Iraq, l'Iran i l'Aràbia Saudita. El Govern de Kuwait té por que l'Iran encoratgi els xiïtes kuwaitians a revoltar-se. També temen les reivindicacions terri-

torials de l'Aràbia Saudita i, sobretot, les de l'Iraq. El desig de convertir Kuwait en la dinovena província de l'Iraq ja existia molt abans que Saddam Hussein arribés al poder. Fins i tot, com que no saben el que els pot deportar el futur, els kuwaitians han construït una tanca de seguretat al llarg de tota la frontera amb l'Iraq.

—De tota manera, vostè també assenyala que la invasió de Saddam Hussein del 1991 va tenir algunes conseqüències positives per a Kuwait.

—És cert. A pesar que una guerra és una tragèdia, la invasió iraquiana de 1991 va tenir conseqüències positives; en primer lloc perquè va reforçar el sentiment nacional dels kuwaitians i va apagar les tensions entre xiïtes i sunnites. Una altra cosa positiva va ser que com a contrapartida a l'ajut occidental, l'emir de Kuwait, el cap d'estat, es va comprometre a democratitzar el país. Ara, Kuwait és un dels pocs països del món àrab que té un Parlament que funciona democràticament.

—Ha dit que el món àrab és molt divers i també s'ha referit a xiïtes i sunnites. Des d'Europa costa una mica d'entendre aquesta violència tan ferotge entre aquestes dues comunitats, sobretot a l'Iraq...

—La separació entre sunnites i xiïtes arrenca d'un problema successori que comença amb la mort de Mahoma, al segle VII de la nostra era. Segurament a causa de l'actitud de l'Iran i de Hezbollah al Líban molta gent creu, equivocadament, que el xiïisme és la branca radical de l'Islam. La disputa entre els dos és un problema religiós i polític alhora. A més, també s'hi barreja la qüestió nacional, ja que les fronteres dels països no coincideixen amb la implantació dels dos corrents.

—Per què, però, s'ha desencadenat aquesta violència entre xiïtes i sunnites a l'Iraq, amb un càstig tan fort per a la població?

—Al començament els primers atemptats indiscriminats van ser obra de membres d'Al-Qaida, molts d'ells vin-

guts de fora de l'Iraq. Posteriorment Al-Qaida va perdre suport, però, en canvi, va augmentar la violència sectària entre xiïtes i sunnites. Els sunnites són menys nombrosos i no tenen el suport de les forces de seguretat iraquianes, però quan responen als atacs ho fan amb molta més violència. Hi ha un odi ancestral entre els dos grups, però també cal tenir en compte que hi ha bandes que aprofiten la violència per guanyar poder. Ara per ara, els grups paramilitars són el principal problema a l'Iraq.

—A banda d'això, la desaparició de Saddam ha significat que l'Islam, com a ideologia, tornés entrar en el terreny polític. Això és positiu o negatiu per reconstruir el país, al seu parer?

—La tendència a substituir l'arabisme per l'islamisme ja va començar en temps de Saddam, quan molta gent es va adonar que l'arabisme que havien pregonat gent com el president egipci Gamal Abdel Nasser no havia millorat les condicions de vida. L'arabisme no va aconseguir arreglar res. Ara, en redactar la nova Constitució iraquiana el tema de l'Islam va tornar a agafar força. Els musulmans creients reclamen poder viure d'acord amb els preceptes de la seva religió i que l'estat ho respecti. Per ells que l'Islam consti com a religió oficial i com a font de la legislació no es contradiu amb la democràcia.

—En el llibre dedica també un capítol sencer als kurds, un tema que sembla quedar una mica en un segon pla. Quina és la situació actual del poble kurd enmig de tot aquest conflicte?

—És cert que el tema del Kurdistan ha quedat en un segon terme. S'ha dit que el poble kurd no havia viscut mai tan bé com ara. La realitat és que, tot i que el Kurdistan ha estat reconegut per l'Iraq, els independentistes kurds opinen que després de la primera guerra del Golf el Kurdistan es va convertir en la pràctica en un país independent i ara, en canvi, són una simple regió autònoma. De tota manera, un Kurdistan independent és una idea molt difícil, sobretot perquè els dos principals partits kurds s'han repartit el poder i fan un discurs nacionalista per guanyar poder a Bagdad, però en realitat no aposten per la independència.

Xevi Camprubí